

MIELIPIIDE

LUKIJALTA

Huono sisäilma heikentää oppilaiden terveyttä

Eläinaktivistit ja poliitikot ovat saaneet julkisuudessa paljon huomiota sikojen, lehmien, kettujen ja minkkien elinoloja puolistamalla. Media on julkaisut etusivullaan karnivia kuvia eläinten kurjista oloista. Eläinaktivistit ovat jopa perustaneet iskuryhmiä selvittämään yksityiskohtaisesti sitä, kuka tai ketkä syyllistyvät eläinten huonoon kohteluun.

Eläinten elinoloja on saatu parannettua. Samaa ei voida sanoa lastemme koulutiloista. Suuri osa lapsistamme joutuu opiskelemaan tiloissa, jotka aiheuttavat lapsille ja heidän opettajilleen vakavia terveys-

haittoja. Lasten ja opettajien terveys ei näytä kuitenkaan olevan yhtä tärkeää kuin sikojen ja kettujen. Kuka aktivisteista tai kansanedustajista tekisi ensimmäisen kansallisen mediakynnyksen ylittävän täsmäiskun homekouluun?

Yksi suurimmista yksittäisistä lasten ja opettajien terveyteen kielteisesti vaikuttava tekijöistä on koulurakennusten huono sisäilma. Etenkin lapsenne altistuvat koko lapsuus- ja nuoruusiän useille haitallisille mikrobeille, jotka vaarantavat ja pahimmillaan tuhoavat sairastuneen lapsen terveyden. Jos lapsi tai vanhus sairastuu huonoon sisäilmaan, on hänen

oikeusturvansa olematon.

Opettajien ja muun koulun henkilökunnan oikeusturva on kattava ja sitä puolustetaan ammattiliittojen ja lainsäätäjien taholta. Työsuojelulainsäädäntö takaa henkilökunnan oikeudet sairaustapauksissa. Ammattitautien myötä saatu eläketurva on kattava ja työnantajan vakuutus korvaa hoitokulut. Usein työntekijällä on mahdollisuus myös uudeleenkoulutukseen työnantajan vakuutusyhtiön avulla.

Lapsilla ja vanhuksilla tällaista oikeusturvaa ei ole, eikä sitä ole näköpiirissä. Lapsen sairastuminen ja sen aiheuttamat inhimilliset ja

taloudelliset menetykset jäävät lapsen ja hänen vanhempiensa korvattavaksi. Harva meistä vanhemmista uskaltaa haastaa kunnan oikeuteen lapsensa sairastumisesta, sillä kunta on liian mahtava vastustaja oikeudessa.

Käytännössä tilanne on sellainen, että lapset on jätetty asiassa ilman oikeusturvaa. Kukaan ei myöskään korvaa sitä menetystä, minkä lapsi kokee sairastuttuaan. Astmaattikolapsen on vaikea opiskella eläinlääkäriksi. Uravalinnat ovat kapeampia ja loppuelämä sairauden varjostamaa.

Olisikin varmaan parempi, että lapset ja opettajat sijoit-

tettaisiin navetoihin ja kettutarhoihin? Sitä kautta he kenties saisivat meidän silmämme aukaamaan ja aktivistiryhmiä sekä poliitikoita puolustamaan oikeuttaan elää turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä.

Toisaalta haastan eläinaktivistit ja kansanedustajat muuttamaan maailmaa. Todellisen korvausvastuun muodostuminen lasten sairaustapauksissa voisi olla hyvä keino osoittaa kunnille ja kiinteistöjen omistajille siitä, että välitämme oikeasti lastemme terveydestä ja hyvinvoinnista.

Juha Rautiainen
Riistävästi

- Harmittaa, suututtaa, ilahduttaa, ihmetyttää?
- Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa lähettämällä se tekstiviestillä numeroon 173 172.
- Viestin enimmäispituus on 160 merkkiä ja yhden viestin hinta 50 senttiä.
- Viestin alkuun tunnus MT LU.

Puhetta vain

Kokouksen kansanedustajien europuhe pelkkää äänten kalastelu. Piikki on aukki ja pysyy. Maksumiehiä ollaan ja piste. **Maksaja**

Hapuilua

Hallitus hapuilee kuntaliitoksia sote-palvelujen rahoittamiseksi. Maakuntaveron on helpompi säätää ja rahoittaa sillä sote-palvelut koko maakunnan alueelle. **Ei nimimerkkiä**

Hyviä neuvoja

Lehmälle riimu päähän ja pieni punnus leuan alle: lakkaa paasikominen. Opetta myös vasikkasi aidalle: lanka kurkotusäisyydelle karsinassa. **Maitonaama**

Suolakivi tai joku muu stressilelu ruokintapöydälle niin loppuu heinien viskely. **Cowboy**

Kallista lystiä

Eläintenpito on jo liian kallista. Rekkakuorma kuiviketurvetta vastaa 1,5 teurasonna. Mistä palkka, kun pitää rehutkin tuottaa ja polttoöljy maksaa 1,165 euroa litra. **Haloo hallitus**

Katteet katoavat jonkin

Nykymaailman tehostamista ihmetellessä, minne katteet katoavat?

Jatkuvasti siirretään tuotantoa halvemman kustannuksen maihin, kuluttajahinnoissa tuotantokustannukset eivät näy tai jos näkyvät, niin promilleina.

Renkaanvalmistaja siirtää tuotantoa enenevässä määrin Venäjälle. Hintaaeroja esimerkiksi Suomessa tai Venäjällä valmistetun kesärenkaan välillä on ole huomannut.

Eikö kustannusten alenemisen pitäisi ulottua loppukäyttäjillekin?

Tuntuu että Suomessa ei näin euroaikaan kohta kannata valmistaa ja työllistää millään alalla. Paperitehtaatkin siirretään tai lopetetaan ja myydään metsät ulkomaisille sijoittajille.

Suomalaisilla tuntuu olevan pakkomieli myydä enemmistö tai päätättäväta muille! Emmekö halua vai uskalla omistaa ja työllistää omassa maassa kansalaisia?

Olisiko viimeistään tässä vaiheessa peilintä katsomisen paikka, miten saataisiin luotua lisää työpaikkoja Suomeen.

Onko väärin taantuma-aikana tehdä pienemmällä katteella, jos jääme kuitenkin plussalle?

Jussi Vähäkangas
Vantaa

pitaisuutta. Näyte otetaan jälleen (aivan ohjeiden mukaisesti) välivedestä, mutta kiintoainevirta kulkee sen alapuolella. Näin käy kaikissa suuremmissa joissa, jotka myös suurimmat päästöt kuljettavat.

Nykyisillä tilastoilla ei turvepäästöjen osalta ole juurikaan tekemistä todellisuuden kanssa. Tämä olisi vihdoin hyvä konsulttienkin myönnytä.

Risto Sulkava
puhejohtaja, FT
Suomen luonnonsuojeluliitto

Huonosta sisäilmasta sairastuneen lapsen tai vanhuksen oikeusturva on olematon, kirjoittaa Juha Rautiainen.

WWF ei määrittele uhanalaisuutta

MT:n pääkirjoituksessa kerrottiin 22.8., että kalastajat kiroavat WWF:ää sen "sekoitettua kalamarkkinat". Tämän WWF on tehnyt kehottamalla kuluttajia välttämään "kyseenalaisin perustein" Itämeren villin lohien ja vaellussiian ostamista.

MT pitää siis kyseenalaisena perusteena näiden kalalajien määrittelyä uhanalaisiksi. Määrittely ei ole peräisin WWF:ltä, vaan sen ovat tehneet viranomaiset parhaaseen tutkimustietoon perustuen. WWF vain kysyy perustellusti, miksi muut uhanalaiset lajit ovat rauhoitettuja tai niiden pyyntiä säännellään tarkasti, mutta esimerkiksi äärimmäisen uhanalainen meritaimen on täysin lainsuojaton.

Pääkirjoituksessa WWF saa kyseenalaisen kunnian villin lohien halvasta kilohinnasta ja kalastajien ahdingosta. Pääsyy siihen, että Itämeren lohien kilohinta on jo pitkään liikkunut alhaisessa 3–5 euron tuntu-massa, on Norjasta tuodun lohien liian halpa hinta, villin kalan riittämätön arvostus ja Itämeren lohien kalastuksen sääntelyn epäonnistuminen, joiden seurauksena markkinoille päätyy samaan aikaan valtavat määrät lohta. Päävastuuta kalastusyritystajien mahdollisesta heikosta tuloksesta ei siten tule syytä WWF:n kontolle.

Tarkoitushakuiselta vaikuttaa kirjoituksen päättelytjetju siitä, että WWF Suomen pyrkisi villin lohien kalastusta rajoittamalla raivaamaan Norjan viljelijälle lohelle tilaa markkinoilla. Norjan lohiteollisuus yli-

miljoonan tonnin vuosituotannon tuskien kokee Itämeren villin lohien vähäistä 200 tonnin vuosittaista kauppaa oman menestyksensä esteenä. WWF:n logoa ei myöskään saa käyttää yrityksen tuotteissa. Yrityksen Chilessä tuottama lohi on WWF:n Kuluttajan kalaoppaassa vältettävien listalla.

WWF:n tavoitteena on saada Itämeren lohikannat ja kotimainen kalastuselinkeino kukoistamaan tulevaisuudessa. Siksi olemme työskennelleet vuosia sen eteen, että Itämeren lohien kalastusmäärät saataisiin kestävälle tasolle. Kiintiöt ovat toistuvasti ylittäneet roimasti tutkijoiden suositukset. Saalis-määrien tilapäisen rajoittamisen lisäksi lohikantojen elpymiseen tarvitaan muita toimenpiteitä, kuten raportoimattoman pyynnin kitkeminen, kalateiden rakentaminen ja poikasalueiden ennallistaminen.

On traagista, jos MT:n kaihoama "kalamarkkinoiden toimivuus" perustuu kauppojen haluun ostaa ja kuluttajien haluun myydä uhanalaisia kalalajeja.

Jos WWF hyväksyisi tällaisilla ehdoilla toimivat kalamarkkinat, se pettäisi alkuperäisen tehtävänsä, joka on uhanalaisten lajien suojelu.

Sampsu Vilhunen
meriohjelman päällikkö, FT
WWF Suomi

Saloyn mittaukset eivät vastaa todellisuutta

Jaakko Soikkeli Saloy Oy:stä kertoi, että turvesoiden päästöjen osuus ei kasva sateissa (MT 23.8.). Ongelma on kuitenkin se, että käytetyllä mittaustavalla ei saa kiinni kasvanutta päästöä eikä sen todellista osuutta.

Mittaus tehdään kyllä aivan ohjeiden mukaan välivedestä, siis pohjan yläpuolelta ja pinnan alapuolelta.

Todellisuudessa kuitenkin kun tulvapiikki alkaa, kuiva turvesuola karkaava turveaines kulkeutuu muutaman

ensimmäisen tunnin aikana veden pintaa pitkin! Näytteenottajat eivät ole tulvan nousu- vaiheessa paikalla ja vaikka olisivatkin, pinnassa kulkevaa kiintoainetta ei päädy näytteeseen, koska se otetaan pinnan alapuolelta.

Vähän myöhemmin turvekiintoaines on vetynyt, painunut pohjaan ja kulkee joessa pohjanmyötäisenä virtauksena.

Nyt mittauksia voi hyvinkin olla paikalla, mutta ei yrittäkään näytteeseensä poikkeavaa

ensimmäisen tunnin aikana veden pintaa pitkin! Näytteenottajat eivät ole tulvan nousu- vaiheessa paikalla ja vaikka olisivatkin, pinnassa kulkevaa kiintoainetta ei päädy näytteeseen, koska se otetaan pinnan alapuolelta.

Vähän myöhemmin turvekiintoaines on vetynyt, painunut pohjaan ja kulkee joessa pohjanmyötäisenä virtauksena.

Nyt mittauksia voi hyvinkin olla paikalla, mutta ei yrittäkään näytteeseensä poikkeavaa

Jälleen vain maatalous syyllinen

Ylen uutisissa todettiin jokin aika sitten Suomen ympäristökeskuksen tutkijoiden suulla – jälleen kerran – ainoastaan maatalous syylliseksi sateiden aiheuttamaan vesistöjen lisääntyneeseen ravinnekuormitukseen.

Ympäristöhallinnon vihamielisyys Suomen maaseutua ja maataloutta kohtaan on tietyksi ollut jo kautta vuosikymmenten tunnettu, mutta miksi toimittajat kerta toisensa jälkeen nielevät tämän propagandan ilman minkäänlaista kritiikkiä?

Eikö vesistökuormitusta tule todellakaan mistään muusta lähteestä kuin maataloudesta? Esimerkiksi luonnon ravinnehuultoumat ovat niin fosforin kuin varsinkin typen osalta huomattavasti maatalouden vastaavia suuremmat. Miksi Syken porukka jättää toistuvasti kertomatta luonnon oman

ravinnekuormituksen vesistöihin? Vain siksikö, että saadaan maataloudesta riittävän paha syntipukki?

Erikoista on myös, että ruokaketussa vain maatalous on syyllinen vesistökuormitukseen. Ainoastaan itselleenkö viljelijät tuottavat ruokaa? Eivätkö muut ruuan syöjät ole lainkaan osasyyllisiä tässä ketjussa?

Jos muutama kymmenen tuhatta kuutiota lipsahtaa puhdistamattomana vesistöön, uutisoidaan se välittellen vain pienenä lorahduksena ja asetetaan joksikin aikaa veden käyttö- tai uimakielto, mutta ei milloinkaan puhuta vesistöjen ravinnekuormituksesta tai Itämeren piläämisestä! Ympäristöhallinto ei syyllistä ja vaadi kunnia asiantilnan korjaamiseen.

Pelloilta kerätään nykyisin fosforia elintarvikkeiden mukana jo sama määrä, mitä peltoon lannoitteiden mukana lisätään. Valtaosa näistä

Ainoastaan itselleenkö viljelijät tuottavat ruokaa?

KOHTUUS JA TASAPUOLISUUS

Jos muutama kymmenen tuhatta kuutiota lipsahtaa puhdistamattomana vesistöön, uutisoidaan se välittellen vain pienenä lorahduksena ja asetetaan joksikin aikaa veden käyttö- tai uimakielto, mutta ei milloinkaan puhuta vesistöjen ravinnekuormituksesta tai Itämeren piläämisestä! Ympäristöhallinto ei syyllistä ja vaadi kunnia asiantilnan korjaamiseen.

Pelloilta kerätään nykyisin fosforia elintarvikkeiden mukana jo sama määrä, mitä peltoon lannoitteiden mukana lisätään. Valtaosa näistä

elintarvikkeiden ravinteista kerätään käytön jälkeen puhdistamoilla talteen. Mutta katoaako tämä ravinnemäärä sen jälkeen mustaan aukkoon?

Puhdistamolietettä levitetään melkoisen hulvattomasti viher-rakentamiseen aivan vesistöjen varrellakin ilman minkäänlaista multasta sadevesien huuhdeltavaksi.

Onkohan vesistökuormituksen kohdallakin todellisuudessa kyseessä osittain samanlainen vihreä valhe kuin "yhdyskuntarakenteen ehvättämisesäkin" eli kansalaiset pakotetaan ilmastoystiden varjoista asutusköksisiin, vaikka todellisuudessa maaseudun sukkaan hiljailjanjälki on huomattavasti pienempi kuin kaupunkilaisien hiljailjanjälki (Aalto-yliopiston tutkimus)?

Kohtuus ja tasapuolisuus

VIERASKOLUMNI

Sota keskellämme

60-luvulla maineeseen nousut folk-ikoni Donovan kävi Turussa keikalla. Herra Deen kanssa esiintyi yhdessä lähes samanikäinen herra Hoo – Hector. Miehet arvatenkin esittivät duettona version molemmat pinnalla nostaneesta kappa-leesta Palkkasoturi/Universal Soldier.

Näiden herrasmiesten maailma oli nuorina erilainen kuin se missä nyt elämme. Takana oli tuhoisa, painajaismainen toinen maailmansota, joka sai jatkoa maailmaa jakaneesta ydinpelotteella kuorutetusta kylmästä sodasta. Aikaa on jälkepäin leimattu kevyen pössyttelyn ja hippidyen vuosiksi, mutta pysyvää on ainakin uuden sukupolven laaja sodanvastaisuus ja suoran kansalaisoiminnan nousu.

Puhumattakaan siitä, että 60-luvun puoliväliltä lähtien noin seuraavien 15 vuoden aikana tehtiin paras rock-musiikki. Ikinä. Ja tuo Palkkasoturi oli yhtenä soihdunkantajana, monessakin kansalaisliikkeessä.

Samaan aikaan Norjassa sai ansaitun tuomionsa norjalainen mies, jonka nimeä ei kannata mainita ja kannatella. Kertomansa mukaan käynnissä on sota, jota länsimaat käyvät islamin nousua vastaan. Hänen tehtävänsä modernin tempeliherraritarin tavalla on väkivallalla estää tämä salaliitto.

Tempeliherrat olivat aikansa ristiretkeläisiä, jotka tuhatkunta vuotta sitten tekivät useamman ryöstö- ja tapporetken Palestiinan seutuville. Siitä meiningistä olivat rintaan kirjaillun ristin opetukset kaukana. Ajatusta länsimaiden sotatilasta voisi pitää vähintäänkin höyrähtäneenä, ellei sillä olisi niin paljon hiljaisia kannattajia. Tässä yhteydessä tuskin kannattaa mainita erään perussuomalaisen kansanedustajankaan nimeä, mutta hänen nettikirjoituksiaan norjalainen mies ihailen lainasi ja jatoi.

Samaan aikaan Norjassa sai ansaitun tuomionsa norjalainen mies, jonka nimeä ei kannata mainita ja kannatella. Kertomansa mukaan käynnissä on sota, jota länsimaat käyvät islamin nousua vastaan. Hänen tehtävänsä modernin tempeliherraritarin tavalla on väkivallalla estää tämä salaliitto.

Tempeliherrat olivat aikansa ristiretkeläisiä, jotka tuhatkunta vuotta sitten tekivät useamman ryöstö- ja tapporetken Palestiinan seutuville. Siitä meiningistä olivat rintaan kirjaillun ristin opetukset kaukana. Ajatusta länsimaiden sotatilasta voisi pitää vähintäänkin höyrähtäneenä, ellei sillä olisi niin paljon hiljaisia kannattajia. Tässä yhteydessä tuskin kannattaa mainita erään perussuomalaisen kansanedustajankaan nimeä, mutta hänen nettikirjoituksiaan norjalainen mies ihailen lainasi ja jatoi.

VERKOSSA SANOTTUA

Ruuantuotanto globaaleissa paineissa

Perjantain pääuutinen, jossa valotettiin elintarvikkeetun riippuvaisuutta tuonti-panoksista, herätti tuoreeltaan runsaasti keskustelua. SkyCat pelkää huoltovarmuuden katoavan, kun nykymeno ajaa viljelijät kannattavuusrajan alle.

"Nykyisen systeemin täytyy olla todella kannattava, kun on varaa maksaa pellosta 500–700 e/ha vuokraa tai pitkälle yli 8000 e/ha hintoja. Turha rutista, jos itse ulosmittaa työnsä."

Ellu ja Timppa huomauttavat, että lannoitteista tuli yksi kallis tuontipanos lisää, kun Kemira myytiin ulkomaille. **Karhila** ennakoii lisää vaikeuksia. "Tilavuudeltaan suurimmat erät ovat lannoitteita ja valkuaisia. Ne tuodaan laivoilla. Laivojen raitikustannukset nousevat tuntuvasti rikkidirektiivin takia."

Perjantain lehdeissä ollut uutinen kanadalaisprofessori **Vaclav Smlin** laskelmista, joiden mukaan ruokaa tuotetaan maailmassa nykyisin enemmän eläimille kuin ihmisille, herätti ristiriitaisia tulkintoja.

Perjantain lehdeissä ollut uutinen kanadalaisprofessori **Vaclav Smlin** laskelmista, joiden mukaan ruokaa tuotetaan maailmassa nykyisin enemmän eläimille kuin ihmisille, herätti ristiriitaisia tulkintoja. Omnivorin mielestä länsimaista maataloutta ei saisi syyllistää tilanteesta, sillä väestönkasvu tapahtuu muualla.

"Ihmissen tasapainoiseen ruokavaliioon kuuluu runsaastiakin eläinperäisiä rasvoja ja proteiineja. Siirtymä näistä kasviperäisiin sokereihin ja tärkkelyksiin, kasvi-proteiineihin sekä -rasvoihin johtaa entistään kasvaviin kansanterveysongelmiin, kuten USA:ssa. Samat ongelmat kasvavat kehitysmaissa, joiden kasvipunkialueiden köyhälistö syö lähinnä vehnämaissi- ja bataattia- tai peruna-pohjaisia ruokia ja lihoa, kärsii sokeritautista, kolesterolistasta ja sydänvaivoista."

Nimimerkki Taisi oli oma lehmä ojassa edellisellä kommentoijalla toteaa tilastolinkien viitteen: "Länsi-Euroopassa syödään noin viisi kertaa enemmän lihaa kuin terveyden kannalta suositeltavaa olisi ja kuten taulukosta käy ilmi, kulutus on jatkuvassa nousussa. Sillä ei ole enää mitään tekemistä terveiden elämän-

Näitä fanaatikkoja paljon vakavampaa on sotaisuus keskellämme. Kun oma kosketus ja kokemus sodasta väistyy veteraanien myötä, näyttää voimistuva nationalismi, ennakkoluulojen ja sisäisen viholliskuvan rakentaminen täyttävän tyhjän tilan. Rauhantunneilla on meillä ollut vasemistolainen, punainen reuna mutta mitä tästä hiljaisesta siirtymästä sotilasliitto Naton piiriin tulisi ajatella? Onko ajatus aktiivista rauhantyyöstä siirtymässä menneen maailman ulkomuseoon?

Veteraanitkin tuodaan eteemme sankariteot edellä, Mannerheim-ristien kohdevalossa. Kun elokuven mustasta Marskista nousee koku, on loukattu kansakunnan kuviteltua kunniaa.

Kunniotus ei ole pahasta eikä todellakaan ansiotonta, mutta itse haluaisin korostaa veteraanien omaa viestiä: "Toimikaa niin, ettei koskaan enää tule sota".

Maantieteelle emme mitään voi, mutta omat arvomme ja periaatteemme määrittelemme itse. Vaikka kodissamme ei ollut aseita – no, yhtä kepsua pienoiskivääriä lukuun ottamatta – minua opetettiin lapsena olemaan osoittamatta ketään aseella, edes leikkipysyllä. Sen takana oli paitsi käytännön varjelusta, myös talonpojan rauhankasvatusta. Parempi pojalla kuokka kuin pyssy.

Donovan ja Hector kertovat, että sotilas saa käskynsä ihan tavallisilta ihmisiltä, sinulta ja minulta, ei niiltä tulevilta sankareilta.

Niin saa. Sekin on hyvä muistaa, jos joskus jälkeenpäin mietimme, miten asiat keskellämme kehittyvät.

TIMO KAUNISTO
on alastarolainen talonpoika

timo.kaunisto63@gmail.com

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdeissä osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi.